

Departamento di
Enseñansa Aruba

NEDERLANDSE TAAL EN LITERATUUR HAVO

VAKINFORMATIE LANDSEXAMEN 2025

Directie Onderwijs Aruba
Afdeling examens
Stadionweg 37
Tel: 5283400
Email: landsexamen@ea.aw
Website: www.ea.aw

Departamento di
Enseñansa Aruba

Landsexamen

De vakinformatie wordt samengesteld door de afdeling examens van Directie Onderwijs. De afdeling examens van Directie Onderwijs is verantwoordelijk voor het organiseren en de afname van de landsexamens voortgezet onderwijs. In de vakinformatie wordt het Examenprogramma verwerkt. De Minister stelt het examenprogramma vast voor een vak.

Inhoud

1. 4

2. 4

3. 4

4. 5

5. 6

BIJLAGE 1 EXAMENSTOF **7**

BIJLAGE 2 SCHRIJFOPDRACHT **9**

BIJLAGE 3 LITERATUURLIJST **10**

BIJLAGE 4 PRESENTATIE/GESPREK **11**

1. Inleidende opmerkingen

Het landsexamen NEDERLANDSE TAAL EN LITERATUUR HAVO bestaat uit een centraal schriftelijk examen en een commissie-examen. De commissie-examens en de centraal examens zijn verplichte onderdelen van het landsexamen. De commissie-examens van het vak NEDERLANDSE TAAL EN LITERATUUR HAVO bestaat uit drie commissie-examens: twee schriftelijk commissie-examens en een mondeling commissie-examen. In het Examenprogramma staat onder anderen welk deel van de examenstof centraal zal worden geëxamineerd en over welke examenstof het commissie-examen zich uitstrekt.

2. Examenprogramma

In [Bijlage 1](#) staat een beschrijving van de examenstof.

In de onderstaande tabel geeft een 'ja' aan in welk examen de vaardigheden en kennis getoetst kunnen worden.

Tabel 1 verdeling van de vaardigheden en kennis over de verschillende examens

Domein	Subdomein	Centraal examen	DEEL 1 schriftelijk commissie-examen	DEEL 2 schriftelijk commissie-examen	Mondeling commissie-examen
A. leesvaardigheid	analyseren en interpreteren	ja	Nee	nee	nee
leesvaardigheid	Beoordelen	ja	nee	nee	nee
leesvaardigheid	Samenvatten	ja	nee	nee	nee
B. mondelinge taalvaardigheid		nee	nee	nee	ja
C. schrijfvaardigheid		nee	ja	nee	nee
D. argumentatieve vaardigheden		ja	ja	ja	ja
E. literatuur	literaire ontwikkeling	nee	nee	ja	nee
	literaire begrippen	nee	nee	ja	nee
	literatuurgeschiedenis	nee	nee	ja	nee

3. Centraal examen

Het centraal examen toetst leesvaardigheid en argumentatieve vaardigheden (zie [Bijlage 1](#)). De examinering vindt plaats aan de hand van vragen en opdrachten bij een aantal teksten.

Daarbij wordt onder andere aandacht besteed aan:

- het onderscheiden van tekstsoorten;

- het analyseren van tekstverbanden en tekststructuren;
- het maken van onderscheid tussen hoofd- en bijzaken;
- het aangeven van de hoofdgedachte van een tekst(gedeelte);
- het benoemen van inhoudelijke en functionele relaties;
- het samenvatten;
- het kunnen herkennen en onderscheiden van standpunten en argumenten;
- het kunnen benoemen van soorten redeneringen;
- het kunnen herkennen van argumentatieschema's;
- het kunnen herkennen van drogredenen.

Bij het centraal examen geldt de officiële spelling van de Nederlandse taal, te weten de spellingregels zoals vastgelegd in de Leidraad van de Woordenlijst Nederlandse Taal (het Groene Boekje), herziene editie van oktober 2005 (of later).

Bij de beoordeling geldt een aftrekregeling voor fouten die te maken hebben met spelling en formulering.

Daarbij worden de volgende regels gehanteerd:

1. Correct taalgebruik wordt getoetst bij alle antwoorden op open vragen. Voor incorrecte formuleringen en onjuist taalgebruik worden maximaal 4 scorepunten in mindering gebracht op het totaal. Onder incorrecte formuleringen en onjuist taalgebruik moet worden verstaan: spelfouten, verkeerd woordgebruik en fouten in de zinsbouw inclusief verkeerde woordvolgorde. Herhaalde fouten worden als afzonderlijke fouten geteld.
Bij de beoordeling van de spelling wordt uitgegaan van de schrijfwijze volgens de Woordenlijst Nederlandse Taal (het Groene Boekje).
2. Het is niet toegestaan telegramstijl te gebruiken bij vragen waarbij in volledige zinnen moet worden geantwoord.
3. Voor alle open vragen met een maximaantal woorden geldt: als je een vraag herhaalt voordat je tot een antwoord komt, dan worden de woorden tot aan het eigenlijke antwoord (conform het beoordelingsmodel) niet meegeteld.
4. Wanneer een antwoord op een open vraag het maximaantal woorden overschrijdt, worden alleen de woorden van het antwoord tot het toegestane maximum in de beoordeling betrokken met inachtneming van regel 3.

In de onderstaande tabel staat een overzicht van de aard, de duur, de toegestane hulpmiddelen en de weging van het centraal examen.

Tabel 2 voorschriften voor het centraal examen:

Opdracht	Tijdsduur	Toegestane hulpmiddelen	weging
Lezen van teksten en beantwoorden van vragen	210 minuten	Staat in de rooster van het centraal examen	1

4. Commissie-examens

De volledige examenstof wordt verdeeld in twee schriftelijke commissie-examens en één mondeling commissie examen, zoals aangegeven in het examenprogramma. In [Bijlage 1](#) staat een beschrijving van de examenstof.

In de onderstaande tabel staat een overzicht van de aard, de duur, de toegestane hulpmiddelen en de weging van de commissie-examens.

Tabel 3 voorschriften voor de commissie-examens

Commissie-examens	Opdracht	Tijdsduur	Herkansing mogelijk	Deelcijfer	Weging
DEEL 1 schriftelijk commissie-examen	Schrijven van een beschouwing of betoog	120 minuten	ja	a	0.3
DEEL 2 schriftelijk commissie-examen	Schriftelijk beantwoorden van vragen over de gelezen werken en poezieanalyse	120 minuten	nee	b	0.4
DEEL 3 Mondelinge commissie-examen	Presentatie en gesprek naar aanleiding van een artikel	Vorbereiding/opruiming: 3-5 minuten presentatie minuten : 5-8 <u>gesprek</u> : 3-5 <u>minuten</u> Totaal : 15 minuten	nee	c	0.3

5. Berekening eindcijfer

Het eindcijfer is het gemiddelde van het cijfer voor het centraal examen en het cijfer voor het commissie-examen.

Het cijfer voor het commissie-examen wordt berekend door elk van de deelcijfers te vermenigvuldigen met de bijbehorende wegingsfactor, de resultaten bij elkaar op te tellen en de uitkomst vervolgens af te ronden op 1 decimaal.

Eindcijfer=

(cijfer centraal examen + cijfer commissie-examen) gedeeld door 2, afgerond op een heel getal.

Bijlage 1 Examenstof

Leesvaardigheid

Bij het lezen van een tekst in het Nederlands kun je:

- aangeven wat voor een tekst het is;
- relevante informatie opzoeken;
- de belangrijkste informatie eruit halen;
- aangeven hoe de tekst is opgebouwd;
- verbanden tussen teksten of tekstdelen aangeven en conclusies trekken;
- details begrijpen;
- kennis van land en samenleving gebruiken om teksten te begrijpen;
- strategieën gebruiken om een onbekende formulering te begrijpen;
- de bedoeling, de opvatting of het gevoel van de auteur begrijpen.

Luister- en kijkvaardigheid

Tijdens een gesprek in het Nederlands kun je:

- vragen begrijpen die gesteld worden;
- informatie begrijpen die gegeven wordt;
- strategieën toepassen om je gesprekspartner (beter) te begrijpen;
- conclusies trekken met betrekking tot bedoelingen, opvattingen en gevoelens van je gesprekspartner;
- anticiperen op het meest waarschijnlijke vervolg van het gesprek;
- strategieën gebruiken om een onbekende formulering te begrijpen;
- de woorden van je gesprekspartner gebruiken in jouw reacties;
- kennis van land en samenleving gebruiken om je gesprekspartner te begrijpen.

Gespreksvaardigheid

Tijdens een gesprek in het Nederlands kun je:

- adequaat reageren;
- informatie vragen en geven;
- je mening en gevoelens uiten, en argumenten formuleren;
- zaken, personen en situaties beschrijven;
- strategieën toepassen om het gesprek gaande te houden;
- je taalgebruik, toon en houding aanpassen aan je gesprekspartner en het doel van de communicatie;
- strategieën gebruiken om een formulering te vinden voor woorden of uitdrukkingen die je niet kent.

Spreekvaardigheid (presentatie)

Je kunt mondeling in het Nederlands:

- informatie die je verzameld hebt, presenteren en daarbij rekening houden met doel en publiek;
- zaken, personen en situaties beschrijven;
- standpunten en argumenten verwoorden.

Schrijfvaardigheid

Je kunt schriftelijk in het Nederlands:

- adequaat communiceren met andere doeltaalgebruikers;
- informatie vragen en geven;
- je mening en gevoelens uiten en vragen naar die van anderen;
- zaken, personen en situaties beschrijven;
- standpunten en argumenten formuleren;
- informatie gebruiken uitgegeven bronnen;
- adequaat informatie uit een woordenboek gebruiken.

Literatuur:

- Je kunt:

Departamento di
Enseñansa Aruba

Landsexamen

- verschillende soorten fictiewerken herkennen
- het denken en handelen van personages in het fictiewerk beschrijven
- de in het fictiewerk beschreven situatie onder woorden brengen.
- de relatie tussen het fictiewerk en de werkelijkheid toelichten
- een persoonlijke reactie geven op een fictiewerk en deze toelichten met voorbeelden uit het werk.
- kenmerken van fictie in een fictiewerk herkennen met betrekking tot tijd, ruimte, opbouw en thema.
- relevante achtergrondinformatie verzamelen en selecteren.

Bijlage 2 Schrijfopdracht

De kandidaat dient tijdens het commissie-examen Schrijfvaardigheid een betoog of een beschouwing in het Nederlands te schrijven met behulp van de bijgeleverde artikelen. In het commissie-examen wordt aangegeven welk schrijfproduct er van de kandidaat verwacht wordt: betoog of beschouwing. Kortom, de kandidaat is niet vrij om te kiezen wat voor type schrijfproduct hij/zij moet maken.

Aan de hand van een stelling of een vraag zal de kandidaat het schrijfproduct moeten opstellen. De bijgeleverde artikelen dienen als bron gebruikt te worden in het middenstuk.

Als je een betoog moet schrijven, neem je de volgende informatie-elementen op:

1. Een inleiding waarmee je de aandacht van de lezers trekt en waarin je jouw standpunt aan de orde stelt.
2. Twee argumenten die pleiten voor jouw standpunt. Je gebruikt daarbij een relevant citaat uit de bijgeleverde bronnen. Dit citaat zet je tussen aanhalingstekens.
3. Een tegenargument dat je weerlegt. Ook hier gebruik je een relevant citaat uit de bijgeleverde bronnen. Dit citaat zet je tussen aanhalingstekens.
4. Een slot met een conclusie die aansluit bij jouw standpunt.

Als je een beschouwing moet schrijven, neem je de volgende informatie-elementen op:

1. Een inleiding waarmee je de aandacht van de lezers trekt en waarin je het verschijnsel beschrijft. Je sluit de inleiding af met de hoofdvraag.
2. Een visie van voorstanders onderbouwd met twee argumenten. Je gebruikt daarbij een relevant citaat uit de bijgeleverde bronnen. Dit citaat zet je tussen aanhalingstekens.
3. Een visie van tegenstanders onderbouwd met twee argumenten. Je gebruikt daarbij een relevant citaat uit de bijgeleverde bronnen. Dit citaat zet je tussen aanhalingstekens.
4. Een samenvattend slot waarin je jouw eigen visie opneemt. Let erop:
 - dat je een pakkende en passende titel bedenkt;
 - dat je aansluit bij het publiek;
 - dat je een duidelijke alinea-indeling laat zien;
 - dat je minstens drie tussenkopjes van maximaal zes woorden bedenkt;
 - dat je let op zinsbouw, stijl, spelling en interpunctie;
 - dat je minimaal 600 en maximaal 750 woorden gebruikt.

Bijlage 3 Literatuurlijst

De volgende acht boeken zijn verplicht voor het schriftelijk commissie examen deel 2:

Titel:	Auteur:
1. Twee vrouwen	Harry Mulisch
2. Het gouden ei	Tim Krabbe
3. Joe Speedboot	Tommy Wieringa
4. Marte Jacobs	Tim Krabbe
5. De prijs van de zee	Erich Zielinsky
6. Het besluit van Mai	Anil Ramdas
7. Hoe duur was de suiker	Cynthia McLeod
8. Zuidstraat	Denis Henriquez

Bijlage 4 Presentatie/gesprek

Het mondeling commissie-examen begint met jouw posterpresentatie/ powerpointpresentatie. Je houdt de presentatie in het Nederlands. Na afloop stelt de examinerator vragen over jouw artikel. De presentatie met eventuele vragen zal maximaal 10 minuten duren (5 tot 8 minuten presenteren en 2 minuten vragen).

Onderwerp

Je stuurt twee weken vooraf aan het mondelinge examen je artikel via mail. Criteria artikel spreekvaardigheid:

- minimaal 500 woorden
- gerenommeerde, betrouwbare Nederlandstalige bronnen, bijvoorbeeld De Volkskrant, Trouw, NRC, Elsevier, HP/De Tijd, De Groene Amsterdammer, De correspondent, nu.nl, molecule.nl, quest.nl, en dergelijke
- niet ouder dan 2020

Poster/ powerpoint

Minimaal A3-formaat. Op de poster staan een titel, illustraties en weinig tekst (maximaal 10 trefwoorden). Je mag ook een powerpointpresentatie gebruiken.

Presentatie

Je houdt de presentatie aan de hand van de poster/ powerpoint. Je mag geen aantekeningen gebruiken.

Beoordeling

De presentatie wordt beoordeeld op inhoud, taalgebruik, de beantwoording van eventuele vragen en algemene presentatievaardigheden.